

carnis maceratione et ex afflictione consurgit, convenit diebus adventus, quadragesimæ, aliisque pœnitentiæ destinatis; processionibus et quibusdam benedictionibus in signum pœnitentiæ; missis de passione Domini ob dolorem, quem de ea et ex ea concipere debemus; item festo ss. Innocentium ob dolorem matrum, nisi incidat in dominicam, cujus lætitiæ illo tempore color violaceus minus congruit, et excepta die octava, quæ cum significet beatitudinem, omne mœstitiæ signum respuit, in quibus duobus casibus adhibetur rubeus martyribus proprius.

5° Niger, qui est proprius mortis, quæ nos privat luminis vitæ et ad sepulchri tenebras detrudit; adhibetur in parasceve ob mortem Domini, quando tenebræ factæ sunt super universam terram; et in omnibus missis et officio defunctorum, quorum animæ in tenebris sedent, pœnasque luunt in purgatorio, quibusque propterea Ecclesia lucem petit et requiem (1).

Titulus XIX.

DE QUALITATE PARAMENTORUM.

Rub. 1. *In Officio Missæ Celebrans semper utitur Planeta super Albam.*

2. *Si autem sit Episcopus, sive Abbas habens usum Mitræ et Baculi ac cœterorum Pontificalium, et solemniter celebret, super Dalmaticam et Tunicellam.*

3. *Pluviali utitur in Processionibus, et Benedictionibus, quæ fiunt in Altari. Item in Officio Laudum et Vesperarum, quando solemniter dicuntur. Eodem utitur*

(1) Vid. Inn. III, lib. 1, c. 64, ult.

Assistens Celebranti in Missa Pontificali. Item quando Celebrans post Missam Defunctorum facit in fine Absolutionem.

4. *Cum Celebrans utitur Pluviali, semper deponit Manipulum, et ubi Pluviale haberi non potest, in Benedictionibus, quæ fiunt in Altari, Celebrans stat sine planeta, cum Alba et Stola.*

5. *Dalmatica et Tunicella utuntur Diaconus et Subdiaconus in Missa solemni, et Processionibus, et Benedictionibus, quando Sacerdoti ministrant.*

6. *In diebus vero jejuniorum (præterquam in Vigiliis Sanctorum) et in Dominicis, et Feriis Adventus, et Quadragesimæ, ac in Vigilia Pentecostes ante Missam (exceptis Dominica Gaudete, etiam si ejus Missa infra hebdomadam repetatur, et Dominica Lætare, et Vigilia Nativitatis Domini, Sabbato Sancto in benedictione Cerei, et in Missa, ac in Quatuor Temporibus Pentecostes) : item in benedictione candelarum, et Processione in die Purificationis B. Mariæ, et in benedictione Cinerum, ac benedictione Palmarum et Processione : in Cathedralibus et præcipuis Ecclesiis utuntur Planetis plicatis ante pectus : quam Planetam Diaconus dimittit, cum lecturus est Evangelium, eaque tunc super sinistrum humerum super Stolum complicatur, aut ponitur aliud genus Stolæ latioris in modum Planetæ plicatæ, et facta Communionem resumit Planetam ut prius. Similiter Subdiaconus dimittit eam, cum lecturus est Epistolam, quam legit in Alba; et ea finita, osculataque Celebrantis manu, Planetam resumit ut prius.*

7. *In minoribus autem Ecclesiis, prædictis diebus jejuniorum Alba tantum amicti ministrant : Subdiaconus cum manipulo, Diaconus etiam cum Stola ab humero sinistro pendente sub dextrum.*

---

157. Cum celebrans planeta in missa tantum utatur, pluviali vero in processionibus quæ etiam fiunt post missam,

et in benedictionibus solemnibus quæ fiunt ad altare; sequitur ad dandam benedictionem cum ss. Sacramento post missam, ad cantandum hymnum *Te Deum*, ad faciendam processionem, casulam cum manipulo esse deponendam, et pluviale si habeatur assumendum (1).

Stola adhibenda est in confectione et administratione sacramentorum, in sacramentalibus, benedictionibus, processio- nibus aliisque functionibus, pro quibus rubricæ eam a cele- brante adhibendam præscribunt, et etiam in concionibus, si eam tunc adhibendi adsit consuetudo memorabilis (2). Unde S. R. Congregatio declaravit « stolam non esse adhi- » bendam præterquam in collatione et confectione Sacra- » mentorum, ideoque consuetudinem in contrarium esse » abusum, per locorum ordinarios omnino eliminandum » (3). Assumi igitur nequit in choro ab hebdomadario seu cele- brante, aut aliis, neque a parochis ad vespervas aliasve horas canonicas, neque in processio- nibus aliisque functionibus, in quibus officio celebrantis non funguntur (4). Usus enim stolæ non ita accipiendus est, ut sit signum jurisdictionis, sed ab actuali exercitio, quod juxta rubricas stolam requirit, ut vestis sacerdotalis, et quandoque tantum ut distinctivum officii, quod quis habet (5). Ut signum distinctivum officii post dec. gen. 7 Sept. 1816 ex consuetudine conceditur pa- rochis in processio- nibus, dummodo collegialiter incedant (6), et cappellanis dum cum suis confraternitatibus in processio- nibus incedunt (7). Præter hos autem casus neque cappellanis

(1) Merati p. 4, tit. 8, n. 27.

(2) S. R. C. 26 Sept. 1868, n. 5412; 11 Martii 1871, n. 5472, II.

(3) Dec. gen. 7 Sept. 1816, n. 4374-4524.

(4) S. R. C. 3 Dec. 1672, n. 2455-2607; 16 Dec. 1828, n. 4496-4645, 3; 26 Ap. 1834, n. 4575-4724; 14 Jun. 1845, n. 4882-5027; 9 Maji 1857, n. 5237.

(5) Dec. 21 Jul. 1855, n. 5221, 2; Vid. Gardellini in dec. n. 4400-4550; 4457-4607; 4465-4615, 1, et in instr. Clem. § 9, n. 8 11.

(6) S. R. C. 22 Aug. 1818, n. 4400-4550; 5 Mart. 1825, n. 4465-4615, 1; 9 Maji 1857, n. 5243, 4.

(7) S. R. C. 27 Mart. 1824, n. 4457-4607; 16 Dec. 1826, n. 4476 et 4477-4625 et 4626; 5 Dec. 1868, n. 5419, III.

confraternitatum usus stolæ extra propriam ecclesiam per- mittitur (1); neque parochis, dum singulariter incedunt; neque aliis quibuscumque, nisi actualiter exerceant offi- cium, quod usum stolæ requirit, obstante decreto gen. 7 Sept. 1816 (2).

Not. stolam super albam in modum crucis ante pectus gestari debere (3), cingulo de more conjunctam et utrimque religatam, sive intra sive extra missam, sive ad aut extra altare, sive cum vel sine pluviali, dummodo adhibeatur super albam: nam solius est Episcopi, uti stola ante pectus pendente super albam. Quod si adhibeatur cum superpelliceo, soluta pendebit a collo hinc inde, quia ligari in modum crucis non potest (4).

158. Dalmatica, qua utitur diaconus, et tunicella, qua utitur subdiaconus in missa solemnī et aliis ut supra in Rub. n. 5, ejusdem formæ sunt, nisi quod tunicella strictiores lon- gioresque aliquantulum manicas habeat (5): quæ differentia sæpe negligitur.

159. *Planetæ plicatæ.* Cum dalmatica et tunicella sint vestes solemnitatis et lætitiæ, diaconus et subdiaconus iis non utuntur diebus jejuniorum aliisque in rubricis n. 6, enumeratis, præterquam in diebus ibidem exceptis, cum quibus etiam excipitur missa in cœna Domini et vigilia pen- tecostes, quia planetæ plicatæ in usu non sunt, nisi in colore violaceo et nigro.

In cathedralibus et præcipuis ecclesiis, quales sunt colle- giatæ, abbatiales seu insigniores regularium ecclesiæ, et etiam parochiales (6), in diebus, quibus prohibentur dalma-

(1) Dec. gen. 12 Jan. 1704, n. 3521-3670, 23.

(2) Vid. *Revue des sciences ecclésiast.*, tom. IX (XIX), fol. 150.

(3) S. R. C. 30 Sept. 1679, n. 2754-2903, 8.

(4) Gavantus p. 1. tit. 19, litt. m; Merati p. 4, tit. 19, n. 6; Vinator p. 1, tit. 19, annot. 5.

(5) Cærem. Ep. l. 1, c. 10, n. 1.

(6) S. R. C. 8 Mart. 1631, n. 755-902; 23 Ap. 1875, n. 5607, dub. VII; Merati p. 4, tit. 1, n. 4; Guyetus l. 3, c. 29, q. 12.

tica et tunicella, diaconus et subdiaconus, quicumque sint sive canonici, sive inferioris ordinis sacerdotes, sive in missa ministrent, sive subdiaconus crucem deferat, utuntur, planetis plicatis, prout exigit sacræ actionis qualitas (1).

Hæc autem Rubrica supra n. 6 et 7, intelligenda est sicut aliæ, quæ sacras vestes in missa præscribunt, ut num. 164 dicitur. Adeoque diaconus et subdiaconus in minoribus ecclesiis diebus assignatis in alba tantum ministrare, et in cathedralibus et præcipuis ecclesiis planetis plicatis uti tenentur (2), etiamsi ss. Sacramentum ad fidelium venerationem exponatur (3).

Planetæ plicatæ sunt ejusdem formæ et coloris ac illa celebrantis, sed plicatæ intrinsecus usque ad pectus, vel revolutæ etiam ante pectus, aciculis vel vittis firmatæ, ne decidant. Finita missa eadem aciculæ aut vittæ auferri possunt, ut inserviant pro celebratione missæ (4).

Planetæ plicatæ tribuuntur majoribus ecclesiis ad distinctionem minorum. Plicantur ante pectus, olim ob commoditatem ministrandi, quando totum corpus ambiebant, et nunc vel ad servandum vestigium antiqui ritus, vel ad differentiam casulæ sacerdotalis. Diaconus ante evangelium et subdiaconus ante epistolam eadem deponunt, ad significandum, eadem sibi per se non competere, neque in ordine ad proprium ministerium.

160. Superpelliceum et rochettum differunt in eo, quod superpelliceum amplum sit, manicas habeat admodum amplas, et a pectore nullo modo sit scissum aut dissectum (5); rochettum autem minus amplum sit, et manicas angustas habeat. Superpelliceum, quod et cotta dicitur, est vestis

(1) S. R. C. 6 Maji 1826, n. 4470-4620, 4.

(2) S. R. C. 16 Mart. 1591, n. 15, 9; 13 Jun. 1671, n. 2390-2542, 3; 11 Sept. 1847, n. 4958.

(3) S. R. C. 31 Aug. 1867, n. 5385, 2.

(4) Merati p. 4, tit. 1, n. 4.

(5) Gavantus mensura s. supell. s. Carolus de suppellectili ecclesiast. lib. 2.

communis omnibus clericis; rochettum autem est vestis dignitatis: et ideo in decreto S. R. C. ab Urbano VIII approbato, quod ponitur initio missalis « prohibetur usus rochetti, » exceptis tamen quibus de jure competit; et præter hoc « statuitur et declaratur, nemini licere inservire, aut assistere in celebratione missarum, aut divinorum officiorum » cum rochetto, neque cum cotta habente manicas angustas « adinstar rochetti: et idem servandum est in concionibus. » Item in decreto 10 Jan. 1852, in Cenomanen, declaratur « tum ad sacramenta administranda, tum ad suscipiendam » primam tonsuram et minores ordines, necessario superpelliceo utendum » (1).

Rochettum competit (2) prælatis sæcularibus, non autem prælatis regularibus, neque aliis sacerdotibus sæcularibus, sed superpelliceum tantum, nisi his ex privilegio apostolico usus rochetti concessus sit, prout pluribus capitulis canonicorum præsertim cathedralium indultus est (3).

Illi tamen, qui ex privilegio usum rochetti habent, in Sacramentorum administratione, benedictionibus, aliisque functionibus, pro quibus per rubricas superpelliceum præscribitur, superpelliceum etiam induere debent sive intra sive extra propriam ecclesiam (4). In choro autem, processionibus aliisque, in quibus habitum choralem induunt, « etiamsi gaudeant indulto deferendi rochettum tam in » propria quam in alienis ecclesiis, hujusmodi tamen aliorumque canonicalium insignium usum extra propriam ecclesiam licitum esse dumtaxat, quando capitulariter « incedunt, vel assistunt, et peragunt sacras functiones; » non autem si intersint uti singuli, nisi speciale privile-

(1) N. 5165, 5.

(2) Rub. in ritu celeb. tit. 1, n. 2.

(3) Vid. dec. 17 Mart. 1629, n. 652-799; 14 Nov. 1654, n. 1595-1742; 9 Maji 1716, n. 3735-3885, 4; Vid. Praxis Pontif. tom. 1, n. 30 et 31.

(4) S. R. C. 19 Jun. 1773, n. 4216-4365; 31 Maji 1817, n. 4386-4536, dub. addit. 1; 17 Sept. 1822, n. 4441-4591; 16 Ap. 1831, n. 4515-4664; 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 26; 7 Ap. 1832, n. 4534-4683.

» gium nedum collegium comprehendat, verum etiam singulariter et distincte ad personas extendatur » declaravit S. R. C. (1). Item in concionibus aliisque functionibus, in quibus per rubricas superpelliceum non præscribitur, privilegiati rochetto uti possunt, sed tantum in propria ecclesia (2), et non in alienis, nisi ibi adsit idem privilegium (3).

Not. tamen S. R. Congregationem ad preces Rmi Massen. Episcopi, quibus exponebat, quod mos vigeret, ut clerus universus, ne exceptis quidem parvulis clericis, rochetto uterentur, ac proinde s. Sedis oraculum exquirebat, num adhuc sibi super hoc usu silentio insistendum sit, ne turbas excitet, siquidem admodum antiqua consuetudo hæc perhibetur; vel potius teneatur hunc usum tollere, deficiente privilegio; rescripsisse, *non esse inquietandos* (4).

161. Biretum licet non numeretur inter paramenta sacra, opportuno tamen hoc loco affertur. Generaliter adhibetur in accessu ad sacras functiones et recessu ab iisdem, deponendo tamen ad quascumque inclinationes et genuflexiones, nisi sacerdos calicem portet, quando illud tantum deponit, dum flectit utroque genu.

Numquam tamen adhiberi potest 1º in actuali ministerio (5), nisi in concione, auditione confessionum, in choro quando sedetur, in processionibus, quæ fiunt sine ss. Sacramento et sine reliquia s. Crucis.

2º Neque biretum, neque pileolus parvus adhiberi potest in delatione ss. Sacramenti ad infirmos, sive de die sive de nocte, sive sub prætextu alicujus infirmitatis sive non (6).

(1) Dec. gen. 31 Maji 1817, n. 4387-4537.

(2) S. R. C. 31 Maji 1817, n. 4386-4536, dub. addit. 2; 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 26.

(3) S. R. C. 7 Ap. 1832, n. 4534-4683.

(4) 27 Feb. 1847, n. 4919-5072.

(5) S. R. C. 10 Jan. 1693, n. 3153-3302; 4 Ap. 1699, n. 3367-3516, 7; 20 Ap. 1822, n. 4435-4585, 2; 14 Jun. 1845, n. 4872-5017.

(6) S. R. C. 5 Mart. 1633, n. 3154-3303; 23 Aug. 1695, n. 3219 et 3231-3368 et 3380; 23 Jan. 1700, n. 3395-3544, 1 et 2.

Unde consuetudo deferendi ss. Sacramentum per viam capite cooperto a S. R. Congregatione declaratur abusus eliminandus (1); et Cavalieri (2) infert, sacerdotem reumate vel alia infirmitate laborantem debere a deferendo ss. Sacramento abstinere, et id muneris alteri committere, vel aperto nihilominus incedere capite, nisi ipsi indultus fuerit usus pileoli (3), qui concedi quidem solet in itinere, non tamen intra civitatem vel oppidum: additque idem clar. auctor, Episcopum posse concedere licentiam deferendi pileolum in itinere. solamque dispensationem per civitatem vel oppidum esse juris apostolici.

3º Nec bireti, nec pileoli usus permittitur in celebratione missæ; unde in dec. Urbani VIII in missali apposito mandatur: « nemo audeat uti pileolo in celebratione missarum » sine expressa licentia Sedis apostolicæ, non obstante quacumque contraria consuetudine » (4). Si non detur recursus ad summum Pontificem, in casu necessitatis ea licentia obtineri potest ab Episcopo ex regulis generalibus. Item eum sacerdotem, qui gravissimo afflictus morbo, missam celebrans, caput usque ad præfationem pileolo tegetet, detractumque iterum post communionem capiti imponeret, a peccato immunem putat Sylvius (5): neque enim apostolica sedes videtur eam sibi licentiam ita reservasse, ut illicitum voluerit declarare, quod quis in casu extraordinario, qui supervenit, vel propter morbum minime diuturnum fecerit. Hæc approbari videntur a Bened. XIV et s. Alph. de Ligorio, et merito extenduntur ad delationem ss. Sacramenti ad infirmos, pro qua casus extraordinarius ex longo itinere et nimio frigore facilius accidere potest.

(1) S. R. C. 31 Aug. 1872, n. 5517, II.

(2) Tom 4, dec. 76, n. 3.

(3) S. R. C. 23 Maji 1846, n. 4890-5036; 12 Sept. 1857, n. 5251, 23.

(4) Gavantus p. 2, tit 2, litt. f; Bened. XIV, de sac. m. s. 1, § 53 et in epist. apud Cavalieri t. 5 in fine n. 22; s. Alph. de Ligorio l. 6, n. 397; Quarti p. 2, tit 2, d. 3; Hippolytus a Portu p. 1, tit. 2, rub. 2, n. 2.

(5) De sacramento Eucharistiæ q. 83, art. V.

4º Non tantum in delatione ss. Sacramenti et celebratione missæ, sed nec in quibusvis ecclesiasticis functionibus sacerdotes et etiam canonici quibus alias permittitur pileoli usus, eodem umquam uti possunt, nisi hoc fuerit specialiter indultum (1).

Notanda est differentia inter biretum et pileolum parvum : nam ut ex dictis patet, biretum in missa et in delatione ss. Sacramenti numquam permittitur, sed pileolus aliquando cum licentia vel ex necessitate.

Hac occasione pariter notandum, in celebratione prohibitum esse, uti coma supposititia, vulgo perucca, quia in canone *nullus* de Consec. dist. 1, statuitur : « nullus Episcopus, presbyter, diaconus ad solemnia missarum celebranda præsumat..... velato capite altari Dei assistere, quoniam et apostolus prohibet, viros velato capite orare in ecclesia ; et qui temere præsumpserit, communione privetur. » Qua prohibitione coma fictitia, quæ vere caput cooperit, comprehenditur (2). Dispensatio eandem deferendi infra missam, spectat ad Pontificem, sed extra missam ad Episcopum (3).

162. Not. usum sacrarum vestium, albæ, dalmaticæ, pluvialis et similium non permitti laicis, licet regularibus (4). Quoad superpelliceum autem, quamvis Baruffaldus (5) censeat illud non permitti laicis, quia proprie est vestis ecclesiastica

(1) S. R. C. 14 Jun. 1845, n. 4872-5017, et 23 Maji 1846, n. 4889-5035, 4; Vid. *Praxis Pontificalis* tom I, n. 16 et 32.

(2) S. R. C. 4 Ap. 1699, n. 3367-3516, 4 et 5.

(3) Vid. Bened. XIV, de syn. dioc. l. 11, c. 9, et instit. 34, § 4 et 96; Lucius Ferr. coma fictitia; s. Alph. de Ligorio l. 6, n. 398; Le Brun p. 1, art. 2; Janssens p. 3, tit. 10, § 1, n. 25 et 26; Humbertus a Præcipiano 2º ep. past. syn. Belg. t. 2, pag. 424; Clericatus de sacrif. m. decis. 50, n. 38; Richaudeau ch. II, n. XIV et XVI; Cuppinus de externis ad M. requisit. n. 31-33.

(4) S. R. C. 29 Mart. 1659, n. 1825-1972, 6, et 11 Sept. 1847, n. 4942-5103; 22 Ap. 1871, n. 5483, IV.

(5) Tit. 2, n. 59, et tit. 24, n. 30.

ad usum clericorum; contrarium tamen fere communis habet consuetudo (1), et ita toleratur, saltem si clerici deficient (2).

SACRARUM VESTIUM SIGNIFICATIO.

163. Sicut reges et magistratus non vulgari et quotidiano vestitu in publicis functionibus uti solent, sed alio augustiori, quo potestas eorum appareat, et ipsis reverentia concilietur; ita Ecclesia exemplis veteris testamenti edocta adhibuit sacras vestes, et quidem, ut docet Conc. Trid. (3) « ex Apostolica disciplina et traditione, quo et majestas » tantum sacrificii commendaretur, et mentes fidelium per » hæc visibilia religionis et pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem » excitarentur. »

Sacrorum paramentorum plurimæ rationes mysticæ afferri solent, morales scilicet quoad mores, et allegoricæ quoad passionem Domini nostri, quarum quædam tantum brevitate studio hic subjunguntur.

1º Amictus (ab amicire, quia olim caput, et nunc vestes collares tegit) significat velamen faciei Christi vel coronam spineam, et in sensu morali galeam salutis contra diabolicas tentationes ex oratione quæ ad amictum induendum recitatur; item castigationem vocis seu linguæ custodiam, ut in ordinatione subdiaconi dicitur, quatenus collum tegit, et vox per guttur et os emittitur.

2º Alba sic dicta a colore, denotat vestem albam, qua Christus ab Herode indutus fuit, et in ordine ad mores est symbolum innocentie, puritatis et sanctitatis, nec non perseverantie ob suam longitudinem.

(1) Cavalieri tom. 4, dec. 66, n. 19.

(2) S. R. C. 22 Ap. 1871, n. 5483, IV.

(3) Sess. XXII, c. 5, de sac. m.

3° Cingulum significat funes et flagella, quæ Christi Corpus ambierunt, et in sensu morali est signum castitatis.

4° Manipulus, sic dictus a manu, qua portatur, significat funes, quibus Christi manus ligatæ fuerunt, et quoad mores dolorem et pœnitentiam, laborem et bona opera juxta illud ps. 125 : *Euntes ibant et flebant, mittentes semina sua. Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos.* Ideo collocatur in brachio sinistro, ut dextra quidem sit expeditior, sed insuper, quia dolor et labor congruunt præsentī vitæ, quæ per sinistram denotatur.

5° Stola significat funes collo Christi injectos, vel crucem humeris impositam; et in sensu morali jugum Domini et obedientiam, ad quam denotandam ambabus manibus collo imponitur et extremitatibus cinguli colligatur, quia obedientia virtus generalis est, et virtutes virtutibus sociantur.

6° Casula sic dicta, quia olim tanquam parva casa totum corpus a collo ad pedes tegebat, brachiis manibusque involutis; etiam dicta planeta seu errans, quia erat versatilis circa corpus : significat purpureum vestimentum, quo milites Christum apud Pilatum induerunt, vel tunicam inconcutilem, quam detraxerunt milites, quando cruci affigendus erat; et in sensu morali vestem nuptialem, vel quod idem est, charitatem, quæ sicut casula cæteris vestibus superinduitur, ita reliquis virtutibus excelsior est, et omnibus supereminet.

7° Dalmatica, tunicella et pluviale eamdem fere ac casula significationem habent; et superpelliceum et rochetum eamdem ac alba, quæ ad ejus usum facilitandum pro variis functionibus ad formam superpellicei aut rochetti est redacta.

Not. cum Gavanto (1) ornamenta hæc non esse virtutes, sed virtutum insignia, quibus tanquam scripturis utentes admonentur, quid debeant appetere, quid vitare et ad quid sua facta dirigere. Attendat ergo, inquit Innocentius III, sacerdos studiose, ut signum sine significato non ferat, ut

(1) P. 2, tit. 1, in fine.

vestem sine virtute non portet, ne forte similis sit sepulchro deforis dealbato, intus autem omni pleno spurcitia. Quisquis autem sacris indumentis ornatur, et honestis moribus non induitur, quanto venerabilior apparet hominibus, tanto indignior redditur apud Deum. Sacerdotalem itaque gloriam jam honor non commendet vestium, sed splendor animarum (1).

8° Mysticas significationes altaris, calicis, ejusque ornamentorum indicant hi versus :

Ara crucis, tumulique calix, lapidisque patena,
Syndonis officium candida byssus habet.

De significationibus sacrarum vestium vid. *Durand. Rat. div. lib. 3.* — *Durandus de rit. Eccl. lib. 2, c. 9.* — *Inn. III, lib. 1, c. 35 et seq.* — *Bona tract. ascet. c. 5, § 2.* — *Gavantus p. 2, tit. 1.* — *Bened. XIV, de sac. m. sect. 1, § 54 et seq.*

OBLIGATIO SACRARUM VESTIUM.

164. Not. 1. omnes et singulas sacras vestes sub gravi requiri in celebratione Missæ juxta Gavantum (2). Bened. XIV (3) et alios citatos apud Quarti (4). sed eidem Quarti et aliis ibi citatis probabilius videri dari parvitatem materiæ in omissione etiam voluntaria sacrarum vestium : ex quo inferunt omissionem solius cinguli, aut solius manipuli, ut aliqui addunt, fore tantum peccatum veniale ex parvitate materiæ.

Not. 2. sacras vestes quoad hanc materiam distingui in majores et minores. Majores juxta omnes sunt alba et casula, et idem a plerisque dicitur de stola, quia stola est vestis propria sacerdotalis; reliquæ tres dicuntur minores, quarum infima secundum omnes est cingulum; manipulus vero et

(1) De sac. alt. mysterio l. 1, c. 63.

(2) P. 2, tit. 1, n. 5, litt. u, in fine.

(3) De sac. m. sect. 2, § 52.

(4) P. 2, tit. 1, sect. 4, dub. 5.

amictus strictiori jure præcipiuntur, non ita tamen rigore, ut aliæ tres primo loco enumeratæ (1). His præmissis dicitur :

1° Certum est apud omnes, peccatum esse mortale, celebrare sine ullis vestibus sacris, quacumque etiam necessitate occurrente, nisi forte in casu vitandi mortem, non intentam in contemptum religionis, in quo quidam putant esse licitum. Quia irreverentia et scandalum tanta censentur, ut quæcumque alia necessitas aut præceptum cesset.

2° Pariter certum est apud omnes, sine gravi peccato omitti non posse albam aut casulam, nisi in gravissimo periculo vitæ propriæ vel alterius, ut dictum est in præcedente. Idem plures, qui stolam inter vestes majores referunt, de eadem censent : quia tamen aliqui stolam inter vestes minores numerant, non est improbable, ait Quarti (2) licitum esse celebrare sine stola in gravi necessitate, ut ad communicandum infirmum, ut populus audiat missam die festivo. In hoc autem casu manipulus adhiberi potest pro stola, si manipulus longior sit, et convenienter aptari valeat, quia eadem est omnium vestium benedictio.

3° Tandem certum est gravem necessitatem excusare ad celebrandum sine solo amictu, aut cingulo, vel manipulo, et forte quidem ad celebrandum sine his omnibus, quia harum minorum vestium defectus non infert tantam irreverentiam contra Sacramentum et Sacrificium, si magis urgeat necessitas celebrandi, quod ex circumstantiis judicandum est. Quinimo juxta quosdam licet celebrare sine aliqua ex vestibus minoribus, si desint, et adsit aliqua rationabilis causa celebrandi, ut fervor devotionis, opportunitas elemosynæ sacerdoti non diviti. In casu sacerdos alio ligamine pro cingulo, prout etiam stola pro manipulo, uti posset (3).

(1) Quarti loco cit. dub. 6.

(2) Loco cit. dub. 6.

(3) Præter auctores cit. vid. s. Alph. de Ligorio l. 6, n. 377; Merati p. 2, tit. 1, n. 33; Lohner p. 1, tit. 3, § 2, n. 1; Collet *Traité des ss. myst.* ch. 10, n. 1-4.

Not. Rectores ecclesiæ teneri subministrare paramenta et cætera ad celebrandum necessaria sacerdotibus ecclesiæ adscriptis; Episcopum autem non posse cogere rectores, ut eadem subministrent sacerdotibus in loco commorantibus et in ecclesia celebrare volentibus, sed hortari, et rectores recte facturos, si monitionibus et hortamentis Episcopi pareant (1).

165. Ornamenta calicis omnia requiruntur de præcepto, quia spectant ad cæremonias infra missam servandas, et ut patet ex responso S. R. C. (2). Quoad corporale quidem certum est apud omnes, ut scribit s. Alph. de Ligorio (3) quod celebrare sine illo, nequeat excusari a mortali, nisi gravis urgeat necessitas, et juxta Quarti (4) non nisi in casu extremæ necessitatis vitæ. Plures idem censent de palla, quia vicem corporalis subit (5); alii autem non minus probabiliter id negant (6), quia modo non eadem reverentiæ ratio currit pro palla, quæ non tangit sacras species, ac pro corporali, quod easdem tangit : adduntque aliqui, si palla desit, ejus loco posse adhiberi aliud corporale, aut hoc deficiente, purificatorium aut bursam. Non tanta tamen necessitate requiruntur bursa, velum et purificatorium, ita ut causa rationalis sufficere possit ad celebrandum sine illis, aut similia ex profanis congruenter mundis accipienda.

166. Paramenta sacra in solemnibus Sacramentorum administratione cadunt sub præcepto ex Conc. Trid (7), nam sub ritibus ab Ecclesia pro Sacramentorum administratione præscriptis comprehenduntur. Paramenta autem in benedictionibus solemnibus aliisque functionibus, licet per se non sint de præcepto, absque causa tamen rationabili omitti nequeunt sine veniali, et si omitterentur cum notabili scan-

(1) S. R. C. 31 Maji 1698, n. 3324-3473; 31 Mart. 1703, n. 3494-3643.

(2) 19 Jan. 1692, n. 3113-3262, 2.

(3) L. 6, n. 387.

(4) P. 2, tit. 1, sect. 3, dub. 1.

(5) Quarti loco cit. dub. 2.

(6) S. Alph. de Ligorio l. 6, n. 388.

(7) Sess. VII, de sac. in genere can. 13.